

44.000 Kč, kterýžto nárok prý přísluší povinným za poddlužnicemi nezletilými Hermínou a Edeltraudou F. v L. Rekursní soud zamítl exekuční návrh. Důvody: Úroková pohledávka jako vedlejší pohledávka sdílí osud jistiny. Poněvadž však není možné, aby vymáhající věřitel provedl zabavení knihovně zajištěné pohledávky podle § 294 ex. ř., jako se to stalo v souzeném případě — proti tomu mluví ustanovení § 320, odst. 2, ex. ř., které praví, že i bez návrhu jest z moci úřední povolití vklad práva zástavního, když jde o zabavení knihovně zajištěné pohledávky —, jest zabavení hypotekární pohledávky bez vkladu práva zástavního neplatné, a nemůže proto nárok na pobírání úroků, závislý na hlavní pohledávce, býti zabaven podle § 294 ex. ř. Bylo tedy odůvodněné stížnosti vyhověno, poněvadž uvedený skutkový děj byl exekučnímu soudu při vyřizování exekučního návrhu znám.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Ježto jest o návrzích na povolení exekuce podle §§ 3 a 55 ex. ř. zpravidla rozhodovati bez předcházejícího ústního jednání a bez slyšení odpůrce vyjímajíc případy, v nichž zákon výslovně něco jiného nařizuje, (§§ 11, 91, 133, 303, odst. 3, 309, odst. 2, 317, odst. 2, a 358 ex. ř.), a zákaz novot platí také pro opravné řízení v exekučních věcech, bylo pouze zkoumati, zdali exekuční návrh vyhovuje požadavkům v § 54 ex. ř. uvedeným, aniž lze vůbec přihlížeti k tvrzením v opravných spisích obsaženým. Vymáhající věřitel se domáhal exekuce zabavením a příkázáním nároku na úroky z pohledávky ve výši 44.000 Kč, příslušící povinným proti nezletilým Hermíně a Edeltraudě F. jako poddlužnicím. K vysvětlení uvedl vymáhající věřitel výslovně ve svém návrhu, že »se dověděl, že povinné straně přísluší proti nezletilým dětem pohledávka, jež je knihovně zajištěna«, a poukázal ještě na vložku č. 55 pozemkové knihy L. Tomu tvrzení nebylo možno jinak rozuměti než tak, že povinní jsou věřiteli, kteří mají za nezletilými poddlužníky knihovně zajištěnou pohledávku ve výši 44.000 Kč. Exekučního zástavního práva k pohledávce, pro kterou jest na některé nemovitosti vloženo knihovně zástavní právo, lze však podle § 320, odst. 1, ex. ř. nabýti jen vkladem zástavního (nadzástavního) práva do veřejné knihy. To platí také pro případ, má-li býti nadzástavní právo založeno pouze k úrokům nebo nějakému příslušenství knihovně zajištěné pohledávky. Vymáhající věřitel však toho vůbec nežádá, a pokud jeho návrh již podle § 320, odst. 2, ex. ř. zahrnuje žádost, aby byl povolen i knihovní vklad zástavního práva, nelze mu vyhověti, ježto podle knihovního lustra dlužníci vůbec nemají knihovně zajištěnou pohledávku za uvedenými nezletilci (§ 94, č. 1, knih. zák., § 88 ex. ř.). Rekursní soud posoudil proto věc správně, zamítl-li návrh vymáhajícího věřitele.

Čís. 16135.

I. Otázka, zda určité právní jednání jest diferenčním obchodem, jež jest posuzovati podle §§ 1270 až 1272 obč. zák., či obchodem efektivním, jest otázkou právní, kterou řeší soud. Věcí znalců oboru ban-

kovnictví jest jen, aby podle potřeby odpověděli na odborné otázky, mající význam pro právní kvalifikaci obchodu, t. j. aby vysvětlili, v čem záleží jednotlivý druh obchodu, za jakých podmínek a za jakým účelem se takový obchod zpravidla sjednává a jakým způsobem bývá likvidován.

II. Podstata prémiového obchodu záleží v tom, že komitent nabývá za prémii práva žádati do určitého dne dodání cenných papírů určitého druhu a množství za smluvenou cenu. K tomu, aby takový obchod byl pokládán za diferenční obchod, se nevyžaduje výslovná úmluva stran o vyloučení práva a povinnosti k skutečnému (efektivnímu) dodání, nýbrž stačí úmysl směřující pouze k dosažení zisku z kursovni difference, a to i na jedné straně, byl-li druhému smluvci tento úmysl znám. K hře a sázce (§§ 1270 a 1272 obč. zák.) dochází i tam, kde se možná ztráta smluvce limituje tak, že výše plnění jest předem pevně smluvena. Předpisům o hře a sázce podléhá, jestliže se podle smluvní vůle a úmyslu stran komitent zavázal zaplatiti určitou peněžitou částku (prémii) za zisk, závisící na budoucím nejistém vývoji bursovního kursu určitého druhu cenných papírů.

(Rozh. ze dne 25. května 1937, Rv II 709/35.)

Žalující komanditní společnost (bankovní závod), domáhající se na žalovaném zaplacení 23.847 Kč 25 h s přísl., prováděla za žalovaného na burse určité příkazy. Tak dne 24. června 1931 jí žalovaný nařídil, aby mu zakoupila právo na převzetí 300 kusů akcií Škoda a 50 kusů akcií Českomoravské na basi kursu ze dne 25. června 1931, což žalobkyně také provedla a zaslala mu dne 25. června 1931 účty za provedení jeho příkazu, a to o akciích Škoda na 16.270 Kč 50 h a o akciích Českomoravské na 9.535 Kč 75 h, celkem tedy na 25.806 Kč 25 h. Dále na příkaz žalovaného ze dne 1. července 1931 zajistila mu převzetí 50 akcií Báňské a hutní při kursu ze dne 1. července 1931 pro konec září 1931, které mu dne 1. července vyúčtovala částkou 8.441 Kč, takže žalovaný jí dluhoval celkem 34.247 Kč 25 h, na které zaplatil dne 1. července a 9. července 1931 celkem 10.400 Kč, takže jí zůstal dlužen ještě 23.847 Kč 25 h. K dalšímu příkazu žalovaného ze dne 25. července 1931 prodloužila mu právo odběrní na jednotlivé shora uvedené kusy akcií za poplatky při 50 kusech akcií Škoda dne 30. července 560 Kč 80 h, dne 27. srpna 1931 za totéž 428 Kč a dne 24. září 1931 za Báňskou a hutní 1.313 Kč a za dalších 50 akcií Škoda dne 24. září 1931 428 Kč, což činí se shora uvedeným saldem 23.840 Kč 25 h, dohromady 26.577 Kč 05 h, kteroužto částku žalovaný také uznal, ale nezaplatil. Žalovaný hodlal uložit své peníze v cenných papírech a chtěl se dříve přesvědčiti o dalším postupu bursy stran těch papírů, které hodlal zakoupiti, a sjednal s ní proto podmíněčnou koupi tak, že si s ní ujednal, že má právo žádati na ní do určité lhůty, aby mu za ujednanou cenu dodala smluvené množství cenných papírů. Za to, že žalobkyně převzala tu povinnost, zavázal se jí žalovaný zaplatiti provisi, které se v bankovním životě říká premie, a poněvadž ona, ujednavši se žalovaným dotčenou úmluvu sui generis, obdržela za svoji práci pro něho odměnu, kterou žaluje, nelze

v souzeném případě mluví o obchodě diferenčním, jak namítá žalovaný. Ona si také u svého bankovního spojení zajistila dodání papírů žalovaným dodatečně zakoupených, a jest proto překrucováním skutečností, tvrdí-li žalovaný, že skládal nějakou jistotu na cenné papíry, kdežto ve skutečnosti platil jí jenom odměny za provedení transakcí. U žalovaného, jenž jest pokládán za milionáře, nebylo ani třeba, ani možno žádati nějakou jistotu. Tvrzení, že ona si byla vědoma, že jde o obchod diferenční, ježto provozovala obchody bez úhrady, což jest typickým znakem diferenčního obchodu, a dovozovati diferenční obchod z toho, že takový znak tu není, jest protismyslné. Ostatně majetkové poměry žalovaného odpovídají tomu, že jeho úmysl směřoval k uložení peněz v cenných papírech, ona tomu, že jeho smysl směřoval k uložení peněz v cenných papírech, také tak rozuměla, neboť kdyby byla bývala měla za to, že jde o diferenční obchod, byla by žádala složení jistoty. Žalobkyně však v předpokladu, že žalovaný chce odebrati objednané množství cenných papírů, obstarala si je u svého bankovního spojení, z čehož nejlépe plyne, že o diferenční obchod nešlo. Žalovaný koupil si od ní právo odebrati cenné papíry, výkon toho práva byl závislý na jeho vůli, nikoli na pohybech bursy a nebyl tedy mezi stranami nejistou věcí budoucí, takže nejde o hru a sázku. Prémie jest jednak odměnou (provisí), jednak náhradou úroků za kapitál investovaný k zakoupení papírů, které musily býti pro žalovanou připraveny. Žaloba byla zamítnuta s o u d y všech tří stolic, nejvyšším soudem z těchto

d ů v o d ů:

Otázka, zda jest právní jednání, o něž jde, kvalifikovati za obchod diferenční, jenž podléhá ustanovením §§ 1270 až 1272 obč. zák., jest otázkou právní, ježto jde o právní závěr, jež nutno dovoditi v jednotlivém případě ze zjištěných skutečností. Není proto věcí znalců oboru bankovníctví, aby dali odpověď na dotčenou otázku; jejich úkolem může býti jen, pokud je toho v konkrétním případě zapotřebí, vysvětliti, v čem záleží onen druh obchodu, o který tu jde, za jakých podmínek a za jakým účelem se takovéto obchody zpravidla sjednávají a jakým způsobem bývají likvidovány, tudíž odpovědi na odborné otázky, jež mohou míti význam pro právní kvalifikaci obchodu za diferenční či efektivní; tato kvalifikace sama však jako právní závěr jest úkolem soudu. Nemohou se proto setkati s úspěchem dovolací výtky založené na tom, že si nižší soudy nevšimly rozporu, jenž se jeví v posudku obou znalců při odpovědi na otázku, jde-li v souzené věci o diferenční obchod. Otázka, zda možno ze skutečnosti, že žalující firma nežádala od žalovaného úhradu na kupní cenu cenných papírů, vyvoditi, že jde o obchod diferenční, není pro rozřešení sporu rozhodující, ježto odvolací soud v souladu se soudem první stolice z ostatních skutečností vyšlých ze sporu najevo a zejména ze zjištěných skutečností — jak je patrné z důvodů níže uvedených — správně dovodil právní závěr, že jde o diferenční obchod. Dovolací výtka opřená o nesprávné řešení oné otázky, v souzené věci nepodstatné, musí se proto rovněž minouti s úspěchem. Není odůvodněna

ani dovolací výtku, že odvolací soud vychází z mylného názoru o sporném prémiovém obchodu. Odvolací soud v souladu se soudem první stolice správně shledává podstatu řečeného obchodu v tom, že komitent nabývá za prémii práva žádati do určitého dne dodání cenných papírů určitého druhu a množství za smlouvenou cenu. To odpovídá nejen obsahu připojených závěrečných listů a posudku znalců, kteří se po té stránce nerozcházel, ale jest i v souladu i s nárokem žalobkyně samé. Dovolání vychází však z mylného názoru, dovozuje-li, že nejde o diferenční obchod, protože by žalovaný mohl žádati efektivní dodání cenných papírů. Nebylo by třeba ani výslovné úmluvy stran o vyloučení práva a povinnosti k skutečnému dodání, stačil by úmysl směřující pouze k dosažení zisku z kursově difference, a to i na jedné straně, když druhé smluvní straně byl tento úmysl znám, Ze zjištěných skutečností však plyne nejen úmysl, jenž byl projeven při uzavření obchodu, ale i ústní smlouva stran, že nebude plněno skutečným dodáním, nýbrž že žalovaný má nárok nejen na možnou kursovou diferencii, bude-li se takováto difference jevit v jeho prospěch. Žalobkyně mylně dovozuje, že nejde o hru ani o sázku, ježto byly mezi stranami smlouveny jak co do prémie, tak co do kupní ceny pevné cifry nezávisící ani na pohybu bursy, ani na jiných náhodách. Hra a sázka podle §§ 1270 a 1272 obč. zák. je splněna i tam, kde se možná ztráta strany limituje tím, že výše plnění je předem pevně smlouvena. Sporný obchod podléhá uvedeným ustanovením proto, že se žalovaný podle smluvní vůle a úmyslu smluvců zavázal zaplatiti určitou peněžitou částku (prémii) za zisk, jenž závisí na budoucí nejisté události, nejisté proto, že závisela na vývoji bursovního kursu určitého druhu cenných papírů. Z vylíčených důvodů nižší soudy správně zaujaly stanovisko, že podle § 1271 obč. zák. není žalobní nárok před soudem žalovatelný.

Čís. 16136.

Držitel vinkulované spořitelní vkladní knížky (vázané na heslo), které nezná, jest oprávněn k vybrání vkladu, dokáže-li, že jest oprávněným věřitelem pohledávky z vinkulované vkladní knížky.

(Rozh. ze dne 26. května 1937, Rv I 1160/35.)

Žalobce, který exekučně zabavil vkladní knížku a dal si přikázati vklad na ní uložený k vybrání, se na žalované spořitelně domáhá poddlužnickou žalobou podle § 308 ex. ř. vyplacení částky vložené na vkladní knížce fol. 9889, znějící na heslo žalobci neznámé a na částku ke dni 20. února 1932 ve výši 2816 Kč 80 h s přísl., do jejíž držby se žalobce dostal tím, že dosáhl amortisace depositního listu č. 513 o řečené vkladní knížce uložené v době vedení exekuce proti povinnému Janu V. u žalované spořitelny a pak dosáhl exekuční cestou i jejího vydání od dotčené spořitelny. Proti žalobě namítla žalovaná spořitelna mimo jiné, že exekuční i amortisační řízení žalobcem provedené jest vadné, že vše, co žalobce tvrdí, nemůže žalované uložiti povinnost,